

XUNTA DE GALICIA

CONSELLERÍA DE EDUCACIÓN, UNIVERSIDADE
E FORMACIÓN PROFESIONAL

CMUS
PROFESIONAL
DA CORUÑA

Dirección Xeral de Educación, Formación Profesional e Innovación Educativa
REDE DE CONSERVATORIOS DE MÚSICA E DANZA DE GALICIA

Modelo MD75PRO01

Programación oficial da materia de Iniciación ao Jazz para o curso 2019-2020

Índice

1. Introducción	3
2. Metodoloxía	3
3. Atención á diversidade	4
4. Temas transversais	5
4.1 Educación en valores	5
4.2 Tratamento das tecnoloxías da información e da comunicación (TIC's)	6
5. Actividades culturais e de promoción das ensinanzas	7
5.1 Actividades extra-escolares para o desenvolvemento artístico.....	7
6. Secuenciación do curso	7
6.1 Curso: 6º GP	7
7. Procedementos de avaliación e seguimento da programación didáctica	12
8. Procedementos para realizar a avaliación interna do departamento	12

1. Introducción

A formación integral do músico require unha gran variedade de enfoques estilísticos, estéticos e artísticos que amplíen o seu horizonte profesional. Ao longo do século XX, o jazz preséntase como unha manifestación musical e cultural de carácter universal en permanente estado evolutivo e con características propias en canto a estilos, procedementos harmónicos ou formacións instrumentais, converténdose nun campo de grande interese para o desenvolvemento da creatividade e da expresión musicais nas diferentes especialidades instrumentais, e especialmente para aquel alumnado coa perspectiva de acceder á especialidade de jazz no grao superior. Esta materia terá un carácter principalmente práctico, de asimilación no instrumento de coñecementos teóricos previos, incluíndo aspectos harmónicos, rítmicos, melódicos ou formais, sen esquecer os recursos interpretativos característicos propios do jazz en canto á articulación, fraseo, sonoridade ou técnicas instrumentais, así como a práctica da lectura á vista e o desenvolvemento da memoria sobre temas de repertorio jazzístico.

2. Metodoloxía

A clase terá unha duración de sesenta minutos e fomentarase o desenvolvemento teórico e práctico dos contidos en traballo de grupo.

As actividades didácticas que se levarán a cabo nas clases son as seguintes:

- a) Traballo de temas de repertorio jazzístico que permitan o desenvolvemento dos obxectivos e contidos propios do curso.
- b) Contextualización dos temas a través do análise e compilación de datos para o desenvolvemento da improvisación que levarán a cabo os alumnos sobre os compositores e intérpretes dos diferentes estilos do Jazz.
- c) Traballo da lectura a primeira vista.
- d) Audicións que permitan a mellora da capacidade crítica dos estudantes e que favorezan a estimulación da práctica na casa.
- e) Traballo do repertorio jazzístico en combos, ensembles ou big-band.

3. Atención á diversidade

A atención á diversidade constitúe un reto necesario de resposta de educación de calidade de todo centro escolar. No conservatorio se recoñece a heteroxeneidade como algo positivo e enriquecedor no marco da calidade total. O recoñecemento das diversidades existentes (capacidade, motivación, interese, estilos de aprendizaxe, ritmos, valores culturais...) constitúen o punto do que partimos para evitar que as diferenzas se convirtan en desigualdades e desvantaxas entre o alumnado. A realidade educativa actual é complexa, variable e acolle, a un alumnado igualmente diverso. O principio de “Atención á diversidade” enténdese dende os seguintes plantexamentos:

1. As diferenzas individuais no proceso de aprendizaxe constitúen un aspecto da condición humana. A diversidade é, polo tanto, unha característica de todos os alumnos e non só duns poucos.
2. Todos os alumnos necesitan axudas psicopedagóxicas ao longo da súa escolarización, ben sexan de tipo personal ou técnico ou material, co obxecto de conseguir os fins da Educación. Polo tanto, o factor que marca as diferenzas fai referencia ao tipo e grao de axudas precisas.
3. As necesidades educativas dos alumnos se presentan sempre asociadas ás condicións persoais e particulares froito dunha interacción entre o individuo e seu entorno físico-social-cultural.

Así mesmo, as persoas que destacan ou sobresaen pola súa excepcionalidade intelectual podémolas englobar co termo "Altas Capacidades" pois é a característica máis xenérica do grupo. Estas persoas forman un grupo moi heteroxéneo. Podemos dicir que cada unha delas, en realidade coma todas, será un "caso único". As concepcións sobre a sobredotación e talento foron modificándose en función dos diferentes modelos de intelixencia. Estes modelos podemos clasificalos en modelos baseados en capacidade, modelos baseados no rendemento, modelos cognitivos e modelos socioculturais.

A atención á diversidade leva implícita unha serie de medidas que son ofertadas dentro dunha estratexia común con diferentes opcións:

- a) O reforzo educativo é unha medida ordinaria de atención á diversidade que afecta a elementos non prescritivos do currículo, é dicir, á secuencia de contidos, ás formas e instrumentos de avaliación, á organización da aula, ós agrupamentos de alumnos e a todo aquilo incluído dentro do ámbito da metodoloxía.

- b) Adaptacións do material didactico: as modificacións dun ou de máis elementos prescritivos do currículo, como son os obxectivos, os contidos e os criterios de avaliación, para atender-las necesidades educativas dun alumno o unha alumna motivadas tanto por unha determinada dificultade persoal como polas súas capacidades excepcionais.
- c) Proponer actividades de traballo diferenciadas: O profesor fara unha análise dos contidos da materia e preparará actividades con distinto nivel de dificultade que permitan tratar estes mesmos contidos con esixencias distintas.
- d) Organizar o traballo de forma flexible e con ritmos distintos de aprendizaxe.
- e) Acelerar o frenar o ritmo de introduccion de novos contidos adaptandose ao alumno individualmente.

4. Temas transversais

4.1 Educación en valores

A educación no ámbito musical non debe acabar no simple feito do desenvolvemento de destrezas técnicas e un desenrolo da sensibilidade musical. Para unha formación integral do alumnado tamén é importante o tratamento de contidos transversais.

Estes contidos que responden á realidade da vida cotiá no ámbito social son esencialmente de carácter actitudinal e representan uns elementos educativos básicos que deben incorporarse nas diferentes áreas co fin de conseguir unha plena integración do alumnado na sociedade actual. O tratamento destes contidos debe espertar no alumnado una especial sensibilidade cara a dita realidade.

O carácter participativo e colaborador da práctica musical, facilita a incorporación destes temas ao aula especialmente na práctica de conxunto. Temas como a igualdade de oportunidades entre sexos, o derrube das barreiras raciais, a educación para a saúde, compromiso co medio ambiente ou educación para a paz, poderán ser incorporados tanto na clase individual como na de conxunto.

4.2 Tratamento das tecnoloxías da información e da comunicación (TIC's)

A irrupción das tecnoloxías da información e da comunicación na nosa vida cotiá é cada día mais patente, a súa utilización esténdese ata ámbitos insospeitados. O estudo da música nos conservatorios cingúese, na maioría dos casos, á práctica interpretativa empregando instrumentos tradicionais. Incluso nestas circunstancias, que a priori poden parecer pouco dadas ao uso das TIC's, pódense empregar co fin de complementar e facilitar o proceso de ensinanza-aprendizaxe.

O uso de materiais audiovisuais relacionados coa materia xa non é unha novidade nos tempos que corren, especialmente dende a aparición de plataformas dixitais como YouTube, Vimeo, Spotify, etc. Estas plataformas unidas á compartición masiva de material audiovisual facilita o seu uso no aula para a exemplificación das posibilidades sonoras e técnicas dos instrumentos, e a exploración de diferentes posibilidades interpretativas ante un mesmo texto musical. Por outro lado a facilidade de xerar dito material con ferramentas cada vez máis accesibles (videocámaras, grabadoras, tablets, teléfonos, etc) permite analizar no aula as propias actuacións ou interpretacións e así aportar un maior grado de obxectividade á percepción de si mesmo que ten o alumno.

O material en formato electrónico (partituras, textos, etc.) tamén será útil no desenvolvemento das diferentes actividades da materia xa que facilita a rápida distribución do mesmo entre o alumnado, así como o seu rápido acceso no aula no caso de dispoñer dos dispositivos correspondentes. As plataformas de almacenamento como Dropbox o GoogleDrive permiten a creación de espazos de compartición de material electrónico para os alumnos que poden ser controlados polo profesor.

Os motores de busca tamén serán de gran utilidade especialmente á hora de recompilar información referente ao propio instrumento, obras, compositores, etc.

O uso de todos os materiais relacionados coas TIC's empregados no aula debe respectar en todo momento as leis distribución e da propiedade intelectual dos mesmos.

5. Actividades culturais e de promoción das ensinanzas

As actividades extra-escolares son esenciais para o desenvolvemento persoal e artístico do alumnado.

5.1 Actividades extra-escolares para o desenvolvemento artístico.

É importante que o alumno, como músico, este exposto a outras manifestacións artísticas. Por iso será importante que o alumno coñeza e se enriqueza con visitas ao museo, exposicións, representacións de obras teatrais, espectáculos de danza clásica, moderna e folclórica e todo aquilo que poida relacionar máis adiante coa música que interpretará. Como alumno de jazz, sería conveniente que fose a concertos de todo tipo de estilos e manifestacións musicais.

6. Secuenciación do curso

6.1 Curso: 6º GP

6.1.1 Obxectivos

- Coñecer os fundamentos jazzísticos da harmonía tonal e modal e apicalos na práctica instrumental
- Coñecer e aplicar de xeito práctico os fundamentos da rítmica do jazz.
- Coñecer e practicar as formas básicas do jazz.
- Improvisar melódica, rítmica e harmonicamente.
- Improvisar mediante o *comping*.
- Interpretar e improvisar de memoria temas do repertorio de jazz.

6.1.2 Contidos

- Coñecemento dos cifrados, tríadas e cuatríadas.
- Os modos na tonalidade maior. Escalas.
- Tonalidades prácticas.
- Escalas pentatónicas maiores e as súas inversións.
- Escala pentatónica $\flat$ III.
- Relación escala-acorde, análise e práctica.
- Escala mixolidia con notas *blues*.

- Funcións tonais.
- Secuencias básicas II-V-I.
- Secuencias modais básicas.
- Harmonía modal mixta. Paralelismo maior e menor.
- Corcheas *swing*. Articulación e acentuación da parte débil do compás e da fracción débil da parte do compás.
- Fraseo e articulación: combinación silencio-interpretación no fraseo.
- Inicio e resolución da frase: *a tempo*, anticipada e retardada.
- Desenvolvemento melódico: tensión e repouso, e elementos que os producen. Tensión, clímax e resolución.
- O *blues*: estrutura e tipos.
- As estruturas de 12, 16, 24, 32 compases.
- Práctica da lectura á vista.
- Interpretación e improvisación de temas de repertorio jazzístico

6.1.3 Avaliación

O profesor avaliará aos seus alumnos tendo en conta os obxectivos, os criterios de avaliación e os mínimos esixibles establecidos nesta programación para o seu curso. A avaliación será continua, cualitativa e integradora e o profesor valorará de forma constante o progreso dos alumnos ao longo de todo o curso, así como as probas realizadas, a súa asistencia e actitude.

Dada a progresividade da materia, a atención personalizada do alumnado na mesma, e a aplicación da avaliación continua, a cualificación en cada trimestre representará a valoración do progreso realizado ata ese momento. Polo tanto, a cualificación obtida no terceiro trimestre será a cualificación final do curso.

Criterios de avaliación

- Realizar progresións harmónicas tonais, analizando os cifrados e desenvolvendo as tríadas e cuatríadas utilizando os recursos de fraseo e articulación propios do jazz.
- Realizar progresións harmónicas modais, aplicando as escalas respectivas e as notas que se deben evitar, utilizando os recursos de fraseo e articulación propios do jazz.
- Desenvolver escalas pentatónicas sobre diferentes progresións, tonais e modais, coas súas respectivas inversións.

- Realizar exercicios sobre estruturas de *blues* clásicas, utilizando a escala pentatónica b III e a escala mixolidia.
- Desenvolver secuencias básicas II-V-I e secuencias modais básicas sobre diferentes estruturas de 12, 16, 24 e 32 compases aplicando diferentes inicios e resolucións da frase: *a tempo*, anticipada ou retardada.
- Desenvolver frases sobre estruturas combinando silencio-interpretación a través da utilización de elementos de tensión e repouso e creando momentos de clímax e resolución nelas.
- Realizar exercicios de lectura á vista coidando a articulación, o fraseo, as dinámicas e o desenvolvemento rítmico.
- Improvisar de memoria sobre estruturas diversas e temas sinxelos de repertorio jazzístico.
- Realizar interpretacións e improvisacións melódicas, rítmicas e harmónicas sobre temas de repertorio jazzístico aplicando todos os elementos estudados de forma gradual.

Mínimos esixibles

Acadar os obxectivos e contidos previstos para o materia

Realizar improvisacións en tres temas do repertorio traballado durante o curso.

1ª Avaliación

Acadar os obxectivos e contidos previstos para o materia

Realizar improvisacións en un tema do repertorio.

2ª Avaliación

Acadar os obxectivos e contidos previstos para o materia

Realizar improvisacións en un tema do repertorio.

3ª Avaliación

Acadar os obxectivos e contidos previstos para o materia

Realizar improvisacións en un tema do repertorio.

Procedementos e ferramentas de avaliación

- Avaliación inicial: a súa utilidade é identificar os coñecementos previos e aptitudes do alumno.
- Control individual da aprendizaxe mostrado nas clases semanais.
- Seguimento do rendemento, interacción e comportamento en grupo, nas diferentes actividades deseñadas ao efecto.
- Observación do grado de consecución dos obxectivos do curso a través de probas obxectivas.
- Exposición pública do traballo realizado mediante a participación nas audicións.

Criterios de cualificación

- Criterio técnico: 30%
Empregar un desenvolvemento técnico acorde co nivel instrumental do curso
- Criterio interpretativo: 30%
Interpretar de xeito adecuado os recursos estilísticos.
- Criterio actitudinal: 40%
Demostrar o coñecemento dos recursos básicos do Jazz

6.1.4 Medidas de recuperación

- Recuperación trimestral. Realizarase un exame teórico e práctico ó comezo do trimestre dos contidos non acadados no trimestre anterior.
- Recuperación final. Se realizará un exame práctico en xuño de acordo cos criterios de avaliación da materia.

Procedementos de recuperación ordinarios

No caso de perda de avaliación continua, o alumno deberá realizar a proba citada no apartado de “medidas de recuperación” da programación. A calibración de dita proba terá unha valoración idéntica nos tres criterios de cualificación presentados para o curso.

Probas extraordinarias de setembro

En setembro o alumno realizará un exame teórico e práctico no que deberá mostrar que ten superados os obxectivos e contidos da materia.

A calibración de dita proba terá unha valoración idéntica nos tres criterios de cualificación presentados para o curso. Os criterios de avaliación serán os establecidos para o curso.

6.1.5 Recursos didácticos

How to improvise	Hal Crook	Ed. Advance Music
Manual del músico de Jazz	Roberto Somoza	Ed. Dos Acordes
Ready, Aim, Improvise! Exploring the basics of jazz improvisation	Hal Crook	Ed. Advance Music
Improvisation series	R. Ricker	Ed. Advance Music
Jamey Aebersold series	J. Aebersold	Ed. Jamey Aebersold
Teoría musical y armonía moderna V. I y II	Enric Herrera	Ed. Antoni Bosch
The New Real Book 1		Ed. Sher Music Co.
The New Real Book 2		Ed. Sher Music Co.
The New Real Book 3		Ed. Sher Music Co.
The Latin Real Book		Ed. Sher Music Co.
Real Jazz Book		Ed. Hal Leonard
Jazz Fake Book		Ed. Hal Leonard
Charlie Parker Omnibook		Atlantic Music Corp.

7. Procedementos de avaliación e seguimento da programación didáctica

Ao longo do curso, nas reunións do departamento, os profesores revisarán de forma permanente o grao de cumprimento da programación así como os resultados académicos dos alumnos, tendo en conta tanto os obxectivos e contidos propostos, como as características individuais de cada un dos alumnos: avaliación inicial, atención nas clases, tempo dedicado ao instrumento, condicións, talento, capacidades, etc.

Os profesores informarán aos alumnos e aos seus pais do grao de cumprimento dos mínimos esixidos, dos criterios cos que van ser avaliados e da súa evolución. Así mesmo, para un bo desenvolvemento da acción tutorial e unha atención individualizada, intentarase manter un contacto continuo co resto dos departamentos para ter unha visión global do desenvolvemento de cada alumno.

8. Procedementos para realizar a avaliación interna do departamento

As reunións do departamento son o foro onde se realizará de forma permanente, a avaliación interna das estratexias metodolóxicas do departamento, valorando o grao de cumprimento da programación, os resultados académicos, os resultados artísticos etc. Todo iso, tendo en conta a idiosincrasia propia do instrumento, así como a individualidade de cada un dos alumnos: o seu grao de compromiso co estudo, facultades, talento, esforzo, interés no estudo do instrumento, etc.

Comentaranse regularmente as audicións realizadas polos alumnos, os resultados globais de cada avaliación e calquera cuestión que os membros do departamento consideren oportuna. Trasladaranse á comisión de coordinación pedagóxica os puntos que os profesores estimen necesarios. Finalmente revisaranse as porcentaxes finais de aprobados e suspensos e unificando criterios para obter o óptimo desenvolvemento musical, artístico e instrumental dos alumnos.

Por outra banda, dentro desta avaliación interna, terase en conta e de forma moi destacada, os medios físicos e humanos cos que conta o departamento: material impreso: partituras, libros de consulta, revistas especializadas, instrumentos e o seu estado (guitarras

e arpas), mobiliario adecuado, orzamento para actividades, cursos, clases maxistras, dispoñibilidade de aulas para clases de apoio, número de profesores axeitado en relación coa demanda, cursos de formación específicos para o profesorado e flexibilidade para a súa reciclaxe, flexibilidade para a realización de proxectos artísticos por parte dos profesores etc.; en definitiva, os medios básicos para alcanzar un ensino profesional de calidade, e que permita aos profesores e alumnos levar a cabo, de forma real os obxectivos que a programación expón só dunha forma teórica.